

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW via SOCW

Plannings- en voortgangsbrief OCW over vulling van het
rijksbrede Algoritmeregister

Aanleiding

Het rijksbrede Algoritmeregister heeft tot doel transparantie te bieden aan burgers in hoe de overheid gebruikt maakt van algoritmes bij besluiten die impact hebben op personen en organisaties. In de verzamelbrief Algoritmes reguleren van 7 juli 2023 (die door toenmalig S/BZK aan de Tweede Kamer is gestuurd) is toegezegd dat het rijksbrede Algoritmeregister in 2025 up-to-date is gemaakt door alle departementen door ten minste de hoog risico algoritmes¹ (Categorie A in de handreiking Algoritmeregister) te registreren in het Algoritmeregister².

Aanvullend roept een motie van Six Dijkstra³ elk departement op een brief aan de Tweede Kamer te versturen met daarin een plan voor de registratie van impactvolle algoritmes (categorie B in de handreiking Algoritmeregister). In bijgevoegde concept-Kamerbrief is aangegeven wat voor ons Ministerie de voortgang per mei 2025 is ten aanzien van de categorieën A en B en een plan voor de registratie van de nog niet geregistreerde impactvolle algoritmes (categorie B).

Geadviseerd besluit

- Ondertekening TK-brief Planning en voortgang Algoritmeregister impactvolle algoritmes bij OCW namens bewindslieden OCW;

Kernpunten

In de concept-kamerbrief wordt ingegaan op het belang van het algoritmeregister, de manier waarop het register gevuld wordt en hoe wordt toegewerkt naar vulling (=publicatie) per 1 juli 2026.

A. *Stand van zaken OCW concern:*

- a. Het rijksbrede Algoritmeregister bevat momenteel 5 algoritmes (2 algoritmes van de IvHO, 2 van het bestuursdepartement en 1 van DUO). NB: algoritmes van de dienstonderdelen zijn enkel onder het desbtereffende dienstonderdeel te vinden in het Algoritmeregister en niet onder OCW.
- b. Alle dienstonderdelen van OCW hebben reeds geïnventariseerd of ze

¹ Alle hoog risico algoritmes zijn zelflerend. Categorie A van het handreiking Algoritmeregister komt overeen met de hoog-risico AI classificatie uit de AI-verordening.

² Kamerstuk 26643, nr. 1056, juli 2023

³ Kamerstukken 26643, nr. 1286, februari 2025

Kennis en Strategie

Van

Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

&

Persoonsge...

Persoonsgegevens

Datum

1 juli 2025

Referentie

52535743

Bijlagen

Kamerbrief Voortgang OCW
Algoritmeregister

Intern OCW afgestemd

DUO, IVHO, NA, RCE, TWO-I
(voor BD), COM, CIO

Interdepartementaal afgestemd

Datum
1 juli 2025

- hoog-risico algoritmes (categorie A) gebruiken. Binnen OCW zijn dit soort algoritmes niet in gebruik. Enkele ZBO's hebben wel aangegeven hoog-risico AI-systemen te gebruiken of te ontwikkelen. Het ministerie wijst hen op hun registratieplicht.
- c. NA en RCE hebben ook hun inventarisatie categorie B afgerond en hebben ook geen algoritmes in categorie B.
 - d. IvHO heeft haar inventarisatie categorie B ook afgerond. 1 algoritme met betrekking tot het onderwijsresultatenmodel van het MBO wordt nog toegevoegd voor eind 2025.
 - e. Voor BD wordt de inventarisatie categorie B eind 2025 afgerond. Tevens is de planning dat eind 2025 ook mogelijke categorie B algoritmes in het Algoritmeregister zijn opgenomen.
 - f. DUO heeft veelvuldig algoritmes in gebruik en heeft daarom meer tijd nodig dan de andere dienstonderdelen. Duidelijk is al wel dat DUO geen categorie A algoritmes in gebruik heeft. Binnen hun drie jaar lopende programma Algoritmes op Orde (AoO) prioriteert DUO de inventarisatie en publicatie van categorie A en categorie B algoritmes in het Algoritmeregister. Voorzien is dat de inventarisatie eind 2025 is afgerond en voorzien is dat per 1 juli 2026 DUO alle categorie A en categorie B algoritmes heeft gepubliceerd.
- B. *Tijdslijn*: Uiterlijk eind 2025 is voorzien dat alle dienstonderdelen hun inventarisatie completeren. We voorzien om alle impactvolle algoritmes per 1 juli 2026 in het register te hebben opgenomen en de Chief Data Officer (CDO) OCW-concern zal hier actief op sturen.
- C. *Aandachtspunten*: De inventarisatie is momenteel nog niet afgerond voor DUO en het kerndepartement. Het kan zijn dat het aantal impactvolle algoritmes nog verandert, met mogelijke gevolgen voor de planning. Met name DUO heeft, net als andere publieke dienstverleners, gevraagd een impactanalyse te kunnen doen om inzicht te krijgen in de haalbaarheid van het registreren van impactvolle algoritmes per 1 juli 2026. De haalbaarheid van de planning is ook afhankelijk van de beschikbare capaciteit en expertise.
- D. *ZBO's*: Sommige ZBO's hebben aangegeven impactvolle algoritmes en hoog-risico AI te gebruiken en te ontwikkelen. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor publicatie van deze systemen in het register. Het Ministerie van OCW heeft dit reeds onder de aandacht gebracht en zal dit nogmaals bij de ZBO's onder de aandacht brengen.

Toelichting

Het Algoritmeregister heeft als doel het verantwoord gebruik van algoritmes door de overheid te bevorderen en helpt om algoritmes vindbaar te maken, beter uit te leggen en hun toepassing en resultaten begrijpelijk te maken. Het landelijke publieke Algoritmeregister is in december 2022 gelanceerd. Door over de voortgang te rapporteren dragen we bij aan een open en transparante overheid en geven we invulling aan de lerende organisatie die we zijn.

Politieke context

- Het Algoritmeregister is bedoeld als een belangrijk middel om te sturen op transparantie naar burgers en organisaties. Voormalig S/BZK Van Huffelen was een van de initiatiefnemers van het register.

Datum
1 juli 2025

- Uitgangspunt van het verzoek om vulling van het register is de verzamelbrief 'Algoritmen reguleren' van 7 juli 2023 aan de Tweede Kamer. Hierin wordt gemeld dat met alle ministeries is afgesproken dat tenminste de hoog risico algoritmes eind 2025 gepubliceerd zijn in het Algoritmeregister. De motie van Six Dijkstra vraagt om tevens een planning te maken voor de publicatie van alle impactvolle algoritmes.
- Algoritmes en AI staan in de aandacht van de Kamer en maatschappij, onder andere door de toeslagenaffaire. En de verwachting is dat deze aandacht zal aanhouden. Bij OCW bleek in 2023 dat het algoritme Controle Uitwonende Beurs (CUB) onbedoeld indirect discrimineerde.
- In bredere zin geldt dat er meerdere moties door de Tweede Kamer⁴ zijn ingediend en in voorbereiding zijn met betrekking tot transparant gebruik van algoritmes en AI. De toezegging tot het versturen van de planning en voortgangsbrief naar aanleiding van de motie Six-Dijkstra is slechts een van meerdere toezeggingen die op dit domein zijn gedaan. Andere toezeggingen zijn:
 - Hoog risico algoritmes (categorie A) eind 2025 gepubliceerd zijn in het Algoritmeregister (Verzamelbrief Digitalisering maart 2024⁵).
 - Algoritmes die mogelijk gebruikmaken van risicoprofilering en geautomatiseerde selectie-instrumenten in het Algoritmeregister te publiceren (Motie van Van Nispen⁶).
 - Samen met de Autoriteit Persoonsgegevens vorm te geven hoe burgers altijd te informeren wanneer er ten aanzien van hen (deels) geautomatiseerde risicoselectie heeft plaatsgevonden en hen te wijzen op alle mogelijkheden om bezwaar te maken en/of een klacht in te dienen (Motie van Kathmann-Six Dijkstra⁷).
- Het Ministerie van OCW heeft op 18 juni vragen van Nieuwsuur ontvangen met betrekking tot de vulling van het Algoritmeregister. Hierover is contact met COM/woordvoerders. Navraag leert dat meerdere departementen vragen hebben ontvangen.

Aandachtspunten

- In de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2024⁸ heeft OCW aangegeven meer dan 100 impactvolle algoritmes te hebben. In deze telling werden ook algoritmes meegenomen die besluiten nemen die geen impact hebben op de uitkomst. DUO maakt voor veel processen gebruik van algoritmes die een directe technische doorvertaling zijn van wetgeving. Deze algoritmes hebben derhalve geen significante impact op de uitkomst van het proces anders dan opgenomen in de wet. Als gevolg hiervan wordt naar verwachting het aantal te publiceren algoritmes dat in aanmerking komt voor publicatie in het Algoritmeregister aanzienlijk vastgesteld.
- De handreiking Algoritmeregister heeft een categorie D, dat uitzonderingsgronden voor publicatie beschrijft. Dit is bijvoorbeeld als

⁴ Indemine, Dijksterhuis, Ergin (DENK), Kathmann (PvdA-GroenLinks), Dekker, Abdulaziz (D66), Klaver (GroenLinks) en Van Nispen (SP)

⁵ Kamerstuk 26643, nr. 1149, april 2024

⁶ Kamerstuk 32761, nr. 322, mei 2025

⁷ Kamerstuk 26643, nr. 1287 februari 2025

⁸ Kamerstuk 31490, nr. 365 mei 2025

publicatie van het algoritme misbruik in de hand zou werken (*Gaming the system*)⁰⁹. Dit betekent dat sommige risicoselectiealgoritmes⁰⁰ niet verplicht gepubliceerd hoeven te worden. Uit transparantieoverwegingen heeft DUO de intentie om ook de informatie van categorie D algoritmes, bijvoorbeeld de CUB -die gedeeld kan worden zonder nadelige effecten op de werking van het algoritme- te publiceren in het Algoritmeregister. Dit nadat alle Categorie B algoritmes in het register zijn opgenomen. Op dit moment is de CUB niet in gebruik en wordt deze herontworpen. Publicatie is derhalve nu niet aan de orde.

Datum
1 juli 2025

Uitvoering

- Het huidige Algoritmeregister is een separaat register naast bijv. het reeds bestaande verwerkingsregister (en procesregister). Er is inhoudelijke overlap maar aparte vulling en beheer. Interdepartementaal wordt hierover met aandacht gesproken, ook in het kader van uitvoeringsconsequenties en verminderen van regeldruk.
- De implementatie van het Algoritmeregister is niet op uitvoerbaarheid getoetst, DUO is voornemens een uitvoeringstoets hierop uit te brengen binnen de looptijd van het programma Algoritmes op orde.
- Publicaties in het Algoritmeregister worden in het CDO-netwerk voorbereid en van collegiale toets voorzien voordat de Bestuursraad een besluit neemt over publicatie. De daadwerkelijke publicatie wordt gedaan door het desbetreffende dienstonderdeel.
- Het registreren van algoritmes en het bijhouden ervan kost capaciteit. Deze capaciteit is schaars bij veel uitvoeringsorganisaties, waaronder DUO. Terwijl er nog veel meer wet- en regelgeving rondom de digitaliseringsopgave op hen afkomt. Daarnaast is er de zorg of het niet ten koste gaat van uitvoeringskracht. Er zijn geen middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van deze opgave.
- Het huidige Algoritmeregister toont de dienstonderdelen als losse entiteiten. Met andere woorden, als je zoekt op het ministerie van OCW dan worden alleen de algoritmes van het bestuursdepartement getoond.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t

⁰⁹ Overigens stelt ook de WOO (Artikel 5.1, lid 2, sub b) stelt dat het openbaar maken van informatie niet verplicht is als het belang van inspectie, controle en toezicht zwaarder weegt.

⁰⁰ Dit zijn algoritmes waarmee bijvoorbeeld de kans op misbruik en oneigenlijk gebruik in kaart kan worden gebracht.